

Πολλὴ φρόνιμα οἱ προγόνοί μας, ἀφοῦ μοιάζανε οἱ αἰτιατικὲς, ταιριάζανε καὶ τὶς ὀνομαστικὲς, λέοντας π ὀ λ η, ρ ἄ χ η, β ρ ὄ σ η, ὅπως λέγανε τ ὀ λ μ η, ψ υ χ ἦ κ.τ.λ.

Τὸ λυπάσαι, καλαμαρά; Ὅσο θέλεις, λυπήσου το. Νὰ ξαίρης ὅμως πὼς ἂν ἔχεις σκοπὸ νὰ τὰ σιάξης, τὸ μόνο σου μέσο εἶναι νὰ μᾶς ξαναφέρεις πίσω τὴν προφορὰ τοῦ Η γιὰ νὰ διακρίνεται ἀπὸ τὴν προφορὰ τοῦ Ι, νὰ λέμε π ὀ λ Ι ν καὶ ψ υ χ Η ν!

Ἐδῶ σὲ προσμένουμε.

Ἡ καθαρέβουσα ὄλη, ἀπὸ τὴν κορφὴν στὰ νύχια, εἶναι ἀφθὴ πού δειξαμε πὼ ἀπάνω.

Ἄφοῦ σκοτώνει τὰ παιδιά μας στὴν παράδοση μιᾶς ἀνύπαρκτης, ἀκανόνιστης, λαθιασμένης γραμματικῆς, καλὸ νομίζω νὰ γλωσσολογοῦμε κάποτε καὶ μεῖς, ὅπως κάμαμε τώρα.

Τὴ σωστὴ γλωσσολογία τὴν παρακολουθᾷ ἔφκολα ὡς καὶ τὸ μικρὸ τὸ μαθητοῦδι.

Καταλαβαίνουμε καλῆτερα ἔτσι καὶ τὴν ἀρχαία καὶ τὴ σημερινή μας.

Καταλαβαίνουμε καὶ τὸ κυριώτερο, δηλαδὴ πὼς ἡ καθαφτὸ ξένη γλώσσα στὴν Ἑλλάδα εἶναι ἡ καθαρέβουσα —κι ἀπόδειξη πού ἀδύνατο νὰ τὴ μάθῃ τὸ Ἔθνος.

(Στὸ ἐρχόμενο τὸ Γ' μέρος).

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΓΥΡΩ ΣΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΤΟΥ "ΝΟΥΜΑ",

ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Διαβάζοντας κανεὶς τὰ ἄρθρα τοῦ κ. Καστανάκη καὶ τοῦ κ. Σπιέρου, πού δημοσιευτῆκανε στὰ δυὸ προτελευταία φύλλα τοῦ «Νουμᾶ», αἰστάνεται τὴν ἀνάγκη νὰ πάρει μέρος στὴ συζήτηση, ἀπὸ τὴ φοβερὴ παρεξήγηση πού κάνουν οἱ κύριοι αὐτοὶ πάνω στὴν τέχνη.

Ὁ πρῶτος οὔτε λίγο οὔτε πολὺ ἔχει τὴν ἀντίληψη πὼς ἡ τέχνη πρέπει νὰ σταθεῖ στὸ πλαίσιο τοῦ μοντερνισμοῦ, δηλαδὴ στὸ ἀστικὸ ἐπίπεδο. Ὁ ἄλλος ὑποστηρίζει μὲ τὸ ἀξιοπρόσεχτο ἄρθρο του, τὴν ἀποκλειστικὴν βιομηχανία τῆς τέχνης ἀπὸ τὸ προλεταριάτο.

Ἡ τέχνη δὲ μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀποκλειστικὸ προνόμιο οὔτε τῶν μοντέρνων οὔτε τῶν προλεταρίων. Ἡ τέχνη δὲν εἶναι πολιτικὸ κόμμα καὶ ταξικὸ σύστημα ἀνήκει στὸν ἄνθρωπο καὶ μόνο σ' αὐτόν. Ἐνα πραγματικὸ ἔργο τέχνης δὲ θὰ συγκινήσει μόνο τοὺς δέξυθμους μοντέρνους ἢ τοὺς σκνθρωποὺς προλεταρίους, ἀλλὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους πού ἔχουν κάποιον ἐσωτερικὸ κόσμον, ψυχὴν. Τὸ πραγματικὸ ἔργο τέχνης θὰ συγκινήσει καὶ τοὺς κύριους πού κἀθονται στὸ ζεστὸ καὶ ἀναπαυτικὸ γραφεῖο καὶ τοὺς ἐργάτες μὲ τὰ ροζιασμένα χέρια καὶ τὶς γυναῖκες τῶν μεγάρων καὶ τὶς γυναῖκες τῶν σκοτεινῶν σπιτιῶν πού πουλᾶνε τὴ σάρκα ἀρκεῖ τὸ ἔργο νὰ εἶναι πραγματικὸ, ἀνθρώπινο.

Ἡ τέχνη δὲ σκλαβώνεται σὲ κοινωνικοὺς νόμους· μόνο σκλαβώνει. Δὲν ἔχει προτιμήσεις ταξικὲς, καταδέχεται τὸν καθένα πού μπορεῖ νὰ δημιουργήσῃ ἀληθινὸ ἔργο τέχνης καὶ νὰ τὸ αἰστανθεῖ. Ἡ ἀληθινὴ τέχνη εἶναι ἱστορικὴ μορφή καὶ σὰν τέτοια πού εἶναι δὲ μπορεῖ νᾶχει ταξικὲς φιλίες καὶ συμπάθειες.

Οἱ συγγραφεῖς καὶ γενικά οἱ καλλιτέχνες πού δημιουργήσανε πραγματικὰ ἔργα τέχνης καὶ πού θὰ συγκινοῦνε ὅλες τὶς ἐποχές, δὲν τὰ δημιουργήσανε γιὰ ὠρισμένη τάξιν ἀνθρώπων ἀλλὰ γιὰ ὅλους γενικά τοὺς ἀνθρώπους.

Ἐνα ἔργο τέχνης γιὰ νὰ μείνῃ ἔξω ἀπὸ τὸν καθημερινὸ συρμὸ καὶ τὴ φθορὰ τοῦ χρόνου πρέπει ν' ἀπευθύνεται στὴν δόλότητα χωρὶς ν' ἀποβλέπει σὲ μερικὲς συμπάθειες.

Τὰ ἔργα πού πιπιλίζονται μὲ μοντέρνες ἢ προλεταριακὲς ἢ ἄλλες ταξικὲς οὐσίες εἶναι μοιραῖο νὰ ζήσουνε ἐλάχιστες μόνο ὥρες καὶ ὡς παράδειγμα ἔχουμε τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ σημερινὰ νεολληνικὰ ἔργα πού μᾶς σερβίρονται μὲ τὴν τάδε ἢ τὴ δεῖνα καθαρισμένη γραμμὴ. Πρέπει νὰ νιώσουμε πὼς ἄλλο εἶναι τέχνη καὶ ἄλλο ταξικὴ πάλη.

ΑΛΕΚΟΣ Θ. ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠ' ΤΑ "ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ",

Διαβάξει τὸ παιδί μου
βιβλίον, γίνε του σὺ
στὴν τρυφερὴ ζωὴ του
σὰ χᾶδι, σὰ φιλί.

Καὶ μὴ μοῦ τ' ἀγοιέψης
μὲ κρούα δασκαλικὰ
μαθήματα καὶ πάρτο
καὶ μίλα του γλυκά.

Στὸ δρόμον του μὴν εἶσαι
σκληρὸς ὀδηγητῆς·
μὲ τὰ παιχνίδια πάντα
νὰ μοῦ τὸ περπατῆς.

Καὶ πρὶν μοῦ τ' ἀρματώσης
μὲ μάθημα σοφὸ
δεξὰ νὰ τοῦ ἐτοιμάσης
τὸ ἀμάθευτο μυαλό.

Μὲ τὰ τραγούδια πρῶτα
καὶ μὲ τὴ μουσικὴ
γιὰ νὰ γευτῇ τὴ γνώση,
νὰ πάη στὴν προκοπή.

Κάθε γραμμὴ σου ἄς γίνῃ
καὶ κάθε σου ψηφί
νὰ μὴν παραπατήσῃ
στὸ δρόμον πού θα βγῆ.

Φῶς καὶ ματιὰ καὶ στόμα
σὰν ἀπὸ μὲ σταλλά,
διαβάξει τὸ παιδί μου,
βόηθα το Παναγιά.

ΛΙΑΝ Μ. ΙΑΚΩΒΙΔΗ